

בְּהוּא זְמַנָּא וַיִּפֹּל יְיָ אֱלֹהִים תְּרַדְמָה עַל הָאָדָם. יְיָ אֱלֹהִים אָבָא וְאֵמָא.

תְּרַדְמָה דָּא גְלוּתָא דְאַתְמָר בִּיהַ (בראשית טו)
וְתְרַדְמָה נִפְלָה עַל אַבְרָם. אַרְמִי לִיהַ עַל מֹשֶׁה וַיִּשָּׁן. לִית שִׁנְיָה אֱלָא גְלוּתָא. וַיִּקַּח אַחַת מִצְלָעוֹתָיו. מִצְלָעוֹתָיו דְמָאן. אֱלָא מְאֵלִין עוֹלָמִין דְמִטְרוּנִיתָא נָטְלוּ אָבָא וְאֵמָא חַד מִנֵּיהוּ וְאִיהוּ סְטָרָא חוּרָא. יִפְהַ כְּלַבְנָה. וַיִּסְגֹּר בְּשׂוּר תַּחְתְּנָה, דָּא בְּשׂוּר דְאַתְמָר בִּיהַ בְּשָׁגַם הוּא בְּשׂוּר דְמֹשֶׁה סוּמְקָ. וְעַלִּיהַ אַתְמָר פְּנִי מֹשֶׁה כַּפְּנֵי חַמָּה. וּבְגִין דָּא (שיר השירים ו)

בְּאוֹתוֹ זְמַן וַיִּפֹּל ה' אֱלֹהִים תְּרַדְמָה עַל הָאָדָם. ה' אֱלֹהִים - אָבָא וְאֵמָא. תְּרַדְמָה - זו הַגְּלוּת, שְׁנֵאמַר בַּהּ (בראשית טו) וְתְרַדְמָה נִפְלָה עַל אַבְרָם. הַפִּילוּ עַל מֹשֶׁה וַיִּשָּׁן. אֵין שִׁנְיָה אֱלָא גְלוּת. וַיִּקַּח אַחַת מִצְלָעוֹתָיו - מִצְלָעוֹתָיו שֶׁל מִי? אֱלָא מְאוֹתָם עֲלָמוֹת שֶׁל הַגְּבִירָה נָטְלוּ אָבָא וְאֵמָא אַחַד מֵהֶם, וְהוּא צַד לְכֹן, יִפְהַ כְּלַבְנָה. וַיִּסְגֹּר בְּשׂוּר תַּחְתְּנָה - זֶה בְּשׂוּר שְׁנֵאמַר בּוֹ (שם ו) בְּשָׁגַם הוּא בְּשׂוּר. בְּשׂוּר שֶׁל מֹשֶׁה אָדָם, וְעַלִּיו נֵאמַר פְּנֵי מֹשֶׁה כַּפְּנֵי חַמָּה, וְלִכֵּן (שיר ו) יִפְהַ כְּלַבְנָה בְּרַה פַחְמָה.

דְּבַר אַחַר וַיִּסְגֹּר בְּשׂוּר - רְצוּ לְהַגֵּן עַלִּיו בַּהּ. זְהוּ שְׁכָתוּב וַיִּסְגֹּר ה' בְּעַדוֹ. דְּבַר אַחַר וַיִּסְגֹּר - כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (שמות כח) לְעִמַּת הַמִּסְגָּרַת, מִסְגָּרַת מִתְקִימַת, שְׁבַה הַגְּבִירָה (יחזקאל מו) יְהִיָה סְגוּר שְׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה.

וַיִּבֶן ה' אֱלֹהִים אֶת הַצֶּלַע. כָּאֵן נִרְמָז סוּד הַיְבוּס, שְׁאֲמְרוּ בּו, כִּיּוֹן שְׁלֵא בְנָה, שׁוּב לֹא יִבְנֶה. זְהוּ שְׁכָתוּב (דברים כח) אֲשֶׁר לֹא יִבְנֶה אֶת בֵּית אַחִיו. אֲבָל לְגַבֵּי הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא נֵאמַר בּוֹ וַיִּבֶן ה' אֱלֹהִים. אָבָא וְאֵמָא בּוֹנִים אוֹתָהּ אֵלָיו. זְהוּ שְׁכָתוּב בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם ה'. ו' שְׁהוּא כֵּן י"ה, אָבָא וְאֵמָא, עַלִּיהֶם נֵאמַר וַיִּבֶן ה' אֱלֹהִים אֶת הַצֶּלַע. אֲשֶׁר לָקַח מִן הָאָדָם - זֶה הַעֲמוּד הָאֲמֻצְעִי. וַיִּבְאֶה אֶל הָאָדָם - הִבִּיא אוֹתוֹ אֶל הַצֶּלַע שֶׁלָקַח מֵה', הַעֲלָמָה שְׁלָה.

וְעַלִּיהַ נֵאמַר (זכריה ב) וְאֲנִי אֶהְיֶה לָּהּ נֶאֱמָר (חגי ב) גְּדוֹל יְהִיָה פְכוּד הַבַּיִת הַזֶּה

יִפְהַ כְּלַבְנָה בְּרַה כַחמָה.
דְּבַר אַחַר וַיִּסְגֹּר בְּשׂוּר בְּעָאן לְאַגְנָא בַּהּ עַלִּיהַ הָדָא הוּא דְכָתִיב וַיִּסְגֹּר ה' בְּעַדוֹ. דְּבַר אַחַר וַיִּסְגֹּר כְּמָה דְאַתְ אָמַר, (שמות כח) לְעִמַּת הַמִּסְגָּרַת, מִסְגָּרַת מִתְקִימַת, דְּבַהּ מִטְרוּנִיתָא (יחזקאל מו) יְהִיָה סְגוּר שְׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה :

וַיִּבֶן יְיָ אֱלֹהִים אֶת הַצֶּלַע, הִכָּא אַתְרַמִּיז רְזָא דְיְבוּס דְאַמְרוּ בִּיהַ כִּיּוֹן שְׁלֵא בְנָה שׁוּב לֹא יִבְנֶה, הָדָא הוּא דְכָתִיב, (דברים כח) אֲשֶׁר לֹא יִבְנֶה אֶת בֵּית אַחִיו. אֲבָל לְגַבֵּי קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, אַתְמָר בִּיהַ וַיִּבֶן יְיָ אֱלֹהִים אָבָא וְאֵמָא בְּנֵי לָהּ לְגַבֵּיהַ הָדָא הוּא דְכָתִיב בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם יְיָ. ו' דְאִיהוּ כֵּן י"ה אָבָא וְאֵמָא. עַלִּיהוּ אַתְמָר וַיִּבֶן יְיָ אֱלֹהִים אֶת הַצֶּלַע. אֲשֶׁר לָקַח מִן הָאָדָם דָּא עֲמוּדָא דְאַמְצְעִיתָא. וַיִּבְיָאָה אֶל הָאָדָם אֵינִיתִי לִיהַ לְגַבֵּי צֶלַע דְנִטִּיל מִן ה' עוֹלִימָא דִּילָהּ.

וְעַלִּיהַ אַתְמָר (זכריה ב) וְאֲנִי אֶהְיֶה לָּהּ נֶאֱמָר (חגי ב) גְּדוֹל יְהִיָה פְכוּד הַבַּיִת הַזֶּה הוּא קְיָמָא (מ"ד דף ק"ט) לְדַרְי דְרִין. וְעַלִּיהַ אַתְמָר (חגי ב) גְּדוֹל יְהִיָה כְבוֹד

הוּא יְהִיָה קְיָמָא (מ"ד דף ק"ט) לְדַרְי דְרִין. וְעַלִּיהַ אַתְמָר (חגי ב) גְּדוֹל יְהִיָה כְבוֹד

הַאֲחֵרוֹן מִן הָרֵאשׁוֹן. שֶׁהָרֵאשׁוֹן נִבְנָה עַל יְדֵי אָדָם - וְזֶה עַל יְדֵי הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְלִכְּנָן (תהלים קכז) אִם ה' לֹא יִבְנֶה בַּיִת שְׂוֹא עֲמֻלוֹ בּוֹנֵיו בּוֹ.

וְכֵן נֹאמַר בְּמִשְׁה וַיְכֵן ה' אֱלֹהִים אֶת הַצֵּלַע, כְּמוֹ שֶׁנֹּאמַר (שמות כו) וּלְצִלְע הַמִּשְׁכָּן הַשְּׁנִיית. צֵלַע וְדָאִי מִצַּד שֶׁל חֶסֶד לְבָן, מִשֵּׁם נִקְרָאת לְכַנְהָ. וַיִּסְגֹר בְּשֵׁר תַּחְתָּנָה - בְּשֵׁר שֶׁהוּא אָדָם מִצַּד הַגְּבוּרָה וְנִכְלָל בְּשֵׁנֵיהֶם. בְּאוֹתוֹ זְמַן (שיר ב) שֶׁמָּאֵלוֹ תַּחַת לְרֵאשִׁי וַיִּמְיֵנו תַּחֲבֻקְנִי.

זֹאת הַפֶּעַם עֲצָם מַעֲצָמִי וּבְשֵׁר מִבְּשָׂרִי - זֶה שְׂכִינָה נִעְרָה הַמְאֹרְסָה לַעֲמוּד הָאֲמֻצְעִי, נֹאמַר בָּהּ זֹאת הַפֶּעַם וְגו' אֲנִי יֹדְעֵתִי שֶׁהִיא עֲצָם מַעֲצָמִי וּבְשֵׁר מִבְּשָׂרִי. לְזֹאת וְדָאִי יִקְרָא אִשָּׁה - מִצַּד עֲלִיּוֹן שֶׁהִיא אִמָּ"א (בִּינָה). כִּי מֵאִישׁ לִקְחָה זֹאת - מִצַּד שֶׁל אִבָּ"א (חֲכֻמָּה) שֶׁהוּא י'. וְכֵן מִשֵּׁה בְּדַמּוֹתָ לְמִטָּה.

בְּאוֹתוֹ זְמַן יָזְכוּ יִשְׂרָאֵל כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְבַת זִוְגוֹ, וְזֶהוּ שֶׁכְּתוּב (יחזקאל לו) וְנָתַתִּי לָכֶם לֵב חֲדָשׁ וְרוּחַ חֲדָשָׁה אֶתֶן בְּקִרְבְּכֶם, וְכְתוּב (יואל א) וְנִבְאוּ בְּנֵיכֶם וּבְנִתֵיכֶם וְגו', וְאֵלוֹ הֵם נְשָׁמוֹת חֲדָשׁוֹת שֶׁעֲתִידִים לְהִיּוֹת עַל יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁפָּרְשָׁה אֵין בֶּן דָּוִד בָּא עַד שֶׁיִּכְלּוּ כָּל נְשָׁמוֹת שְׁבַגּוּף שְׁבַגּוּף, וְאֵז הַחֲדָשׁוֹת יִבְאוּ.

בְּאוֹתוֹ זְמַן יַעֲבְרוּ עָרֵב רַב מִהָעוֹלָם, וְנֹאמַר בְּיִשְׂרָאֵל וּבְמִשְׁה, כָּל אֶחָד בְּבַת זִוְגוֹ, וַיְהִי שְׁנֵיהֶם עֲרוּמִים הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ וְלֹא יִתְבַּשְׁשׁוּ. שֶׁתַּעֲבֹר עָרוּהָ מִהָעוֹלָם, שֶׁאֵלֶּה הֵם שְׁגָרְמוּ גְלוֹת, עָרֵב רַב וְדָאִי.

וְעֲלִיָּיהוּ נֹאמַר וְהִנְחֵשׁ הִיָּה עָרוֹם מִכָּל חַיִּת הַשָּׂדֶה וְגו'. עָרוֹם לְרַע מִכָּל הַחַיִּוֹת שֶׁל אֲמוֹת הָעוֹלָם

הַבַּיִת הַזֶּה הָאֲחֵרוֹן מִן הָרֵאשׁוֹן. דְּקַדְמָאָה אֲתַבְּנִי עַל יְדֵי דְבַר נֶשׁ וְהֵאֵי עַל יְדֵי דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּבְגִיִן דָּא (תהלים קכז) אִם יי לֹא יִבְנֶה בַּיִת שְׂוֹא עֲמֻלוֹ בּוֹנֵיו בּוֹ.

וְכֵן אֲתַמָּר בְּמִשְׁה וַיְכֵן יי אֱלֹהִים אֶת הַצֵּלַע. כְּמָה דְאֵת אֲמַר, (שמות כו) וּלְצִלְע הַמִּשְׁכָּן הַשְּׁנִיית. צֵלַע וְדָאִי מִסְטָרָא דְחֶסֶד חֲוֹר מִתַּמָּן אֲתַקְרִיאת סִיְהָרָא. וַיִּסְגֹר בְּשֵׁר תַּחְתָּנָה בְּשֵׁר דְאִיהוּ סוּמָק מִסְטָרָא דְגְבוּרָה וְאֲתַכְּלִיל בְּתַרוּוּיָהּ. בַּהֵהוּא זְמַנָּא (שיר השירים ב) שֶׁמָּאֵלוֹ תַּחַת לְרֵאשִׁי וַיִּמְיֵנו תַּחֲבֻקְנִי.

זֹאת הַפֶּעַם עֲצָם מַעֲצָמִי וּבְשֵׁר מִבְּשָׂרִי דָּא שְׂכִינָתָא נִעְרָה הַמְאֹרְסָה לְגַבִּי עֲמוּדָא דְאֲמֻצְעִיתָא אֲתַמָּר בַּהּ זֹאת הַפֶּעַם וְגו' אֲנָא יֹדְעֵנָא דְאִהִי עֲצָם מַעֲצָמִי וּבְשֵׁר מִבְּשָׂרִי. לְזֹאת וְדָאִי יִקְרָא אִשָּׁה מִסְטָרָא עֲלָאָה דְאִהִי אִמָּ"א. כִּי מֵאִישׁ לִקְחָה זֹאת, מִסְטָרָא דְאִבָּ"א דְאִיהוּ י'. וְכֵן מִשֵּׁה בְּדִיוקְנָא דִּילִיָּה לְתַתָּא.

בַּהֵהוּא זְמַנָּא יִזְכוּ יִשְׂרָאֵל כָּל חַד וְחַד לְבַת זִוְגִיָּה. וְדָא אִיהוּ דְכְּתִיב, (יחזקאל לו)

וְנָתַתִּי לָכֶם לֵב חֲדָשׁ וְרוּחַ חֲדָשָׁה אֶתֶן בְּקִרְבְּכֶם וְכְתִיב, (יואל א) וְנִבְאוּ בְּנֵיכֶם וּבְנִוְתֵיכֶם וְגו' וְאֵלִין (דף כח ע"ב) אֲנוּן נִשְׁמַתִּין חֲדַתִּין דְּעֲתִידִין לְמַהוּי עַל יִשְׂרָאֵל. כְּמָה דְאִוְקְמוּהָ אֵין בֶּן דָּוִד בָּא עַד שֶׁיִּכְלּוּ כָּל נְשָׁמוֹת שְׁבַגּוּף וְאֵז הַחֲדָשׁוֹת יִבְאוּ.

בַּהֵהוּא זְמַנָּא מִתַּעֲבְרִין עָרֵב רַב מִהָעוֹלָמָא, וְאֲתַמָּר בְּיִשְׂרָאֵל וּבְמִשְׁה כָּל חַד בְּבַת זִוְגִיָּהּ וַיְהִי שְׁנֵיהֶם עֲרוּמִים הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ וְלֹא יִתְבַּשְׁשׁוּ. דְאֲתַעֲבֹר עָרוּהָ מִהָעוֹלָמָא דְאֵלִין אֲנוּן דְּגָרְמוּ גְלוּתָא, עָרֵב רַב וְדָאִי.

וְעֲלִיָּיהוּ אֲתַמָּר. וְהִנְחֵשׁ הִיָּו עָרוֹם מִכָּל חַיִּת הַשָּׂדֶה וְגו' עָרוֹם לְרַע מִכָּל חַיִּוֵּן